

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗВ'ЯЗКУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
Ректор

Олександр НАЗАРЕНКО
» 05 2026 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
для конкурсного відбору вступників
на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти**

Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями), спеціалізація С1.01 "Економіка"
Освітньо-наукова програма	"Економіка"

1. Загальні положення

Програма вступного іспиту зі спеціальності є нормативним документом для проведення вступного випробування для осіб, що здобули освітній ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста та беруть участь в оцінюваннях в ДУІТЗ для підготовки в аспірантурі на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за освітньо-науковою програмою "Економіка" зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини згідно з правилами прийому на навчання до Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку у 2026 році.

Програма визначає структуру випробування, вимоги до рівня підготовки вступників, критерії оцінювання, перелік рекомендованих навчальних матеріалів для підготовки до іспиту.

Вступний іспит зі спеціальності складається в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності згідно з п. 17 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції постанови КМУ від 19 травня 2023 р. № 502) (зі змінами).

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини укладено на підставі програм таких освітніх компонентів:

- Економічна теорія;
- Зовнішньоекономічна діяльність підприємства;
- Цифрова економіка;
- Економіка підприємства;
- Менеджмент;
- Стратегія економічної стійкості підприємств;
- Економічне управління підприємством на основі ІКТ;
- Економічна діагностика.

Вступний іспит зі спеціальності проводиться в усній формі. На підставі програм освітніх компонентів другого (магістерського) рівня, необхідних для опанування освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, укладаються екзаменаційні білети, кожен з яких складається з 3-х теоретичних питань. Питання білета спрямовані на перевірку теоретичних знань, аналітичних умінь та професійних компетентностей вступників, необхідних для успішної підготовки за освітньо-науковою програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Вступнику пропонується вибрати екзаменаційний білет, надається час для підготовки до відповіді – 30 хвилин. Вступний іспит проводиться не менше ніж двома членами предметної комісії з кожним вступником. Під час іспиту члени предметної комісії відмічають правильність відповідей в аркуші усної відповіді, який по закінченні співбесіди підписується вступником та членами предметної комісії. Максимальна кількість отриманих балів – 200. Інформація про результати вступного іспиту в усній формі оголошується вступникові в день його проведення.

2. Перелік питань для підготовки до вступного іспиту зі спеціальності

Розділ 1. Економічна теорія

1. Сутність грошей та їх функції. Сучасні гроші.
2. Перетворення грошей у капітал. Загальна формула капіталу та її протиріччя.
3. Робоча сила як товар.
4. Сутність капіталу. Постійний і змінний капітал, норма і маса прибуткової вартості.
5. Грошовий ринок та банківська система в ринковій економіці.
6. Монополія та олігополія: їхня сутність та форми.
7. Сутність ринкових відносин в сучасній економіці. Теорія попиту та пропозиції. Сукупний попит та сукупна пропозиція.
8. Корпорації й фінансовий ринок. Роль біржі у розвитку кредитних відносин фірми.
9. Конкуренція і ціноутворення в умовах панування великих корпорацій.
10. Основні макроекономічні параметри. Національні рахунки, їх значення й структура.
11. Зарплата, її сутність. Зарплата як перетворена форма вартості й ціни робочої сили. Форми оплати праці.
12. Економічні кризи та цикли.
13. Товар і його властивості. Споживча вартість і вартість, їхні протиріччя і єдність.
14. Величина вартості товару. Продуктивність та інтенсивність праці, їхній вплив на величину вартості товару.
15. Ціноутворення в системі маркетингу.
16. Економічна політика держави в галузі фінансів. Фіскальна політика.

Розділ 2. Економіка підприємства

1. Основні фонди, їхній склад та особливості. Оцінка вартості й показники використання основних виробничих фондів.
2. Собівартість обсягу послуг. Витрати підприємства. Методика розрахунку й планування собівартості, шляхи її зниження.
3. Продукція й послуги. Особливості продукції й підприємства. Планування обсягу продукції і послуг, основні показники.
4. Поняття “якість” послуги й показники якості. Одиничні й комплексні показники якості.
5. Сучасний стан економіки України в цілому й сфери електронних комунікацій. Місце зв'язку в економіці України. Основні положення Закону України “Про електронні комунікації” та Закону України “Про національну програму інформатизації”.
6. Показники ефективності організації праці й використання трудових ресурсів. Системи й форми оплати праці працівників.
7. Економічна ефективність, її сутність. Методика розрахунку основних показників економічної ефективності капітальних вкладень і нової техніки.
8. Особливості ціноутворення в сучасних умовах.

9. Інвестиції. Сутність, класифікація і джерела фінансування.
10. Оборотні засоби, їхні особливості й структура. Джерела їхнього формування й показники використання.
11. Аналіз фінансової діяльності підприємств – завдання, види, методи аналізу. Аналіз балансу підприємства.
12. Планування діяльності підприємства, його сутність й основні принципи. Поточне і перспективне планування. Порядок розробки бізнес-плану.
13. Поняття цінних паперів. Види цінних паперів. Стан ринку цінних паперів в Україні.
14. Податкова система, принципи її побудови. Види платежів і податків.
15. Підприємство та принципи організації його діяльності. Класифікація видів діяльності підприємства.
16. Поняття лізингу. Види, функції й переваги лізингу.

Розділ 3. Управління підприємством

1. Сутність і зміст системи управління. Ознаки системи. Органічні та неорганічні системи.
2. Методи управління. Класифікація й сутність методів управління. Необхідність використання економічних методів управління.
3. Функції управління. Класифікація й сутність функцій управління.
4. Організаційні структури управління. Класифікація і сутність структур управління. Вимоги до побудови оргструктур.
5. Характеристика процесного, системного й ситуаційного підходів в управлінні.
6. Поняття організації виробництва. Типи організації виробництва (одиничний, серійний, масовий).
7. Антикризове управління, його завдання та основні характеристики.
8. Сутність, цілі та завдання інвестиційного менеджменту.
9. Основний зміст управління проектами нововведень.
10. Структура органів управління у сфері електронних комунікацій та інформатизації.
11. Процес управління, сутнісні сторони управління. Класифікація методів управління.
12. Управлінське рішення, його сутність. Основні етапи прийняття управлінських рішень. Вимоги, які пред'являють до управлінського рішення.
13. Ризик-менеджмент на підприємстві. Підприємницькі ризики: сутність, види, методи оцінки.
14. Основний зміст процесів управління людськими ресурсами. Роль планування у сфері персоналу.
15. Загальна характеристика і сутність стратегії. Фактори, що впливають на стратегію розвитку підприємства.
16. Категорія «конкурентоспроможність». Конкурентоспроможність підприємства.

3. Критерії оцінювання

Екзаменаційний білет містить 3 теоретичні питання. Відповідь на кожне питання оцінюється в 200 балів. Під час опитування вступнику може бути поставлено додаткові запитання. Екзаменаційна оцінка розраховується шляхом усереднення балів, якими оцінено відповіді на кожне питання білета.

За результатами вступного іспиту виставляється позитивна оцінка за шкалою 100–200 (з кроком не менше ніж в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку ("незадовільно").

Кількість балів	Критерії оцінювання	Відповідність оцінці за національною шкалою
175 – 200	Вступник продемонстрував всебічні, систематизовані та глибокі знання матеріалу, повністю розкривши та обґрунтувавши відповідь на питання, надавши вичерпну відповідь на додаткові запитання.	"відмінно"
135 – 174	Вступник продемонстрував повне знання матеріалу, загалом розкривши питання, при цьому наведена відповідь потребує деяких додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо. Відповіді на додаткові запитання правильні, але з деякими неточностями.	"добре"
100 – 134	Вступник продемонстрував знання основного матеріалу та базових понять, загалом розкривши питання, при цьому наведена відповідь потребує суттєвих додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо. Відповіді на додаткові запитання правильні, але неповні.	"задовільно"
0 – 99	Вступник продемонстрував недостатні знання матеріалу, допустив у відповіді значну кількість принципових помилок, не надав правильної відповіді на додаткові запитання.	"незадовільно"

4. Структура екзаменаційного білета

Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку

ВСТУПНИЙ ІСПИТ

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № __1__

1. Сутність грошей та їх функції. Сучасні гроші.
2. Основні фонди, їх склад та особливості. Оцінка вартості й показники використання основних виробничих фондів.
3. Сутність і зміст системи управління. Ознаки системи. Органічні та неорганічні системи.

Голова предметної комісії _____ Василь ОРЛОВ

5. Рекомендована література

1. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. Підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2019. 688 с.
2. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2020. 232 с.
3. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка : навч. посіб. / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко, М. М. Теліщук, П. В. Круш, Г. Г. Старостенко, В. В. Мартиненко, Т. В. Поснова, М. А. Корж, М. О. Скорик, Т. В. Рябокінь, М. М. Теліщук; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2018. 297 с.
4. Економічна теорія : навч. посіб. / Л. С. Томашик, О. О. Перепьолкіна, Б. М. Шевчик, О. О. Сухий, О. Р. Зав'ялова; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. 263 с.
5. Економічна теорія: підручник / В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербакова, Т. С. Ожелевська, Л. В. Лебедева; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 607 с.
6. Економічна теорія: підручник / В.Г. Чепінога. К.: Видавництво Юрінком Інтер, 2019. – 656 с.
7. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред.. В.Д.Базилевича. 4-те вид. К.: Знання-Прес, 2005.
8. Мочерний С.В. Економічна теорія : навч. посіб. / С. В. Мочерний. 3-тє вид., доповн. і переробл. К. : Академія, 2008. 640 с.
9. Основи економічної теорії : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Іванченко І. С., 2018. 120 с.
10. Політична економія : навчальний посібник / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с.
11. Ковальська Л.Л., Кривов'язюка І.В. Економіка підприємства: підручник. Київ : Видавничий дім, 2020. 700с.
12. Орлов В.М. Економіка поштового зв'язку: навч. посіб.; 2-ге вид. перероб. і допов. Одеса : ВМВ, 2012. 547 с.
13. Орлов В.М., Князева О.А., Новицька С.С., Гапанович Я.В. Економіка підприємств радіозв'язку, радіомовлення та телебачення: навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2018. 100 с.
14. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. - 2-ге видання. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
15. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.В. Економіка підприємства: навч. посіб. - 2-ге вид., перероб. та допов. К.: Центр учбової літератури, 2010. 304 с.
16. Петренко М.І., Драбовський А.Г., Петренко В.М. Економіка підприємства: навч. посіб. Вінниця: Консоль, 2010. 510 с.

17. Шегда А.В., Харченко Т.Б., Сагайдак Ю.А., Пашнюк Л.О. Економіка підприємства: збірник тестів і задач: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 240 с.
18. Економіка підприємства: теорія і практикум / Н.Г. Міценко та ін. Львів: «Магнолія 2006»; 2010. 688 с.
19. Іванілов О.С. Економіка підприємства : підручник / 2-ге вид. Київ: центр учбової літератури, 2011. 728 с.
20. Маслак О.І., Воробйова Л.Д. Економіка промислового підприємства: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 172 с.
21. Економіка телекомунікацій: навч. посіб. / В.М. Орлов та ін. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2014. 512 с.

Голова предметної комісії

Василь ОРЛОВ